

Els espanyols assassinen Josep Maria Carbonell, pare de la pàtria colombiana

Autor: Marc Pons
Data de publicació: 16-06-2025

Era fill i nét de la primera onada de comerciants catalans que, després del 1714, havien arrelat a Amèrica.

Tal dia com avui de l'any 1816, fa 209 anys, a Bogotà (llavors capital de la província colonial de Cundinamarca i del Virregnat de Nova Granada), un escamot de soldats de l'exèrcit colonial espanyol assassinava el botànic Josep Maria Carbonell i Martínez, líder del moviment independentista de Nova Granada (posteriorment República de Colòmbia). Josep Maria Carbonell formava part d'un selecte grup d'intel·lectuals de Bogotà (bressol de l'independentisme de Nova Granada) format per Tadeo Lozano, Camilo Torres, Francisco Caldas, Mercedes Abriego i Policarpa Salavarrieta, que feia sis anys (des de la proclamació d'independència del 1810) que lluitaven contra el jou colonial espanyol. Aquest moviment era anomenat, popularment, "chisperos".

Segons la investigació genealògica, Josep Maria Carbonell havia nascut el 1775 a Bogotà. Era fill de Josep Carbonell, nascut el 1737 a Barcelona, de professió comerciant. I era nét de Rafel Carbonell, nascut cap al 1710 a Vilanova, i de professió, també, comerciant. Els Carbonell formaven part d'aquella primera onada de comerciants catalans d'origen pagès que, després de la desfeta del 1714, havien pres el relleu de les elits mercantils arruïnades, exiliades o desaparegudes a causa de l'ocupació borbònica de Catalunya. Aquelles noves classes mercantils catalanes s'orientarien cap a l'Amèrica hispànica i serien les creadores dels capitals que impulsarien la fabricació (segle XVIII) i la Revolució Industrial (segle XIX) catalanes.

Carbonell va ser víctima de la repressió desplegada pel militar espanyol Pablo Morillo, capità general de la província colonial de Veneçuela, que va combatre els independentistes amb un brutal règim de terror. Entre març i juliol del 1815, havia sotmès Cartagena d'Índies a un setge que s'havia saldat amb 6.000 morts. I entre el 1815 i el 1818 va ordenar la confiscació de béns, la presó i l'assassinat de centenars de persones compromeses amb el moviment

independentista. Quan el seu “Tribunal de Guerra Permanente” i la seva “Junta de Purificación” van confiscar i condemnar a mort el científic independentista Francisco Caldas, els acadèmics del virregnat li van demanar clemència i la seva resposta va ser: “España no necesita sabios”.

Marc Pons

Podeu accedir a l'article original a través del següent enllaç:
https://www.elnacional.cat/ca/efemerides/espanyols-assassinen-josep-maria-carbonell-pare-patria-colombiana-marc-pons_1237728_102.html?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR1plvCjBoEPZdBCyV0pKYAShslHZN-34Z6pa_-d8iNujF2Vx5apXehTOr4_aem_ZmFrZWR1bW15MTZieXRlcw